

SLOVENSKI NAROD.

Izkaže vsak dan popoldne, izvenredni mediji in praznika.
Izkaži: Prostor 1 m/m X 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin.,
za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede izkazov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišče „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritična. — Telefon št. 98.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—	1	12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 500 po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ostriati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje,
Telefon št. 34.

Recepte sprejema le podpisane in nadstropje frankovane.
Recepte ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.
Poštnina plačana v gotovini.

Mario Sovič:

Proč z našimi slabostmi!

Navzlic politični napetosti so naše kupčijske zveze z Italijo že prav živahne, morda v tem in onem pogledu preživahne. Naše najvažnejše izvozno blago za Italijo je naš les, stavbena in rezana roba. Izvoz tega blaga bi bil dokaj večji, da je na razpolago dovolj vagonov in zlasti odprtih. Ali za vozove je trda, na vsak vagon že čaka mnogo trgovcev. Poleg lesa je šlo na Laško zlasti za kompenzacijo tudi precej živine, goveje in prašičev. Iz Italije prihaja poleg koristnega in potrebnega blaga, kakor je manufakturno blago, riž, kava, testenine tudi še mnogo roba, ki je v težavnih časih prav dobro pogrešna. V mislih imamo pomaranče, bonbone, fige, dateline, rozine, mandeline, pa tudi čokolado in kakao. Za to blago gredo zelo velike svote denarja v tužno tako, da bistveno učinkujejo na vrednost našega denarja v razmerju z laško liro. To blago laže hodi k nam, kakor naše težko blago v Italijo. Laksurizno blago se tudi dokaj laže tihotapi nego naša dragocena, pa težko prevozna lesna roba.

Kdor prihaja v Trst med naše trgovce in zastopnike denarnih zavodov, mu takoj povedo, kako nesposobno je, da naša vlada predpisuje prodajati v inozemstvo za takozvano zdravo valuto. Če za naše eksportno blago zahtevamo tui denar mesto svojega, in če moramo na drugi strani za importirano tuje blago plačevati zopet v tujem denarju, je naravno, da po našem denarju nihče ne vpraša. Če pa po kakih stvarih nihče ne vprašuje, je brez vrednosti. Popolnoma pravilno je, da so sedaj naše gospodarske organizacije potom trgovske zbornice stopile do vlade z zahtevo, da prenehamo s sedanjo pogrešno prakso, s katero ubijamo svoj lastni novc. Mi moramo prodajati v tužno praviloma le za naše kronsko - dinarske novčaniče. Potem bo prenehal ta sramotni

položaj, da se v Trstu branijo kupovati naš novi kronski - dinarski novc, pa tudi star bankovni dinar. Prenehali pa bodo tudi sarafski manevri z laško liro, katero so brez gospodarske upravičenosti nagnali tako, da se je plačalo za liro nekaj dni po 12 K. Vsled tega je šlo tudi blago v ceni kvišku, ali ta pojav je hitro izginil. Lira je zopet padla za 1/4 raz neopravičeno višino. Mnogo spekulativcev, teh hijen na našem gospodarskem polju se je občutno opeklo in izgubilo lepe svote. Laška lira objektivno vzeto, ni nobena zdrava valuta, ker je v Švicl padla proti franku od normalno sto na 31. Izgubila je nad 2/3 vrednosti, in gre od lanske spomladi, ko se je v Švicl dobilo za njo še 75 centimov, trajno navzdol. Tudi zadnje dni je padala, ko so jo pri nas umetno nagnali kvišku. Promet na borzi v Beogradu in Zagrebu bi bilo treba strogo nadzorovati: če to ne pomaga, pa zapreti borze.

Iz sedanje zagate bi mogli priti z nekoliko preudarnim ravnanjem v kratkem času. Treba je, da začnemo prodajati v tužno za svoj denar. Ključ moramo pred vsem mi sami ceniti. Nadalje je treba, da omejimo, odnosno prenovimo izvoz luksuriznega in pogrešnega blaga. V položaju, v katerem smo, je smrten oreh, plačevati oranže po 3 krome in dražje ter rozine in mandeline po blaznih cenah. Končno moramo narediti doma v denarstvu red in poštenost. Dohiti moramo le en denar v celoti, zavaj. Izmenjati treba tudi stari bankovni dinar, dvovrstna valuta je naš grob. Ureditev valutnega vprašanja je nujna. Gosnoda Jankoviča »definitivna« relacija 1 : 4 mora priti in stran, sicer gremo v pogubo in nesrečo s krono in z dinarjem. Smetujemo se in dajmo gospodarsko politiko v roke strokovnjakom, pa bo naš ljudski gospodarski organizem hitro prebolel sedanje zarle.

Dr. Metod Dolenc:

Boj zoper tatove in enake zločince.

II.
Sem odločen in iskren pristaš porotnih sodišč. Smatram jih za pravo pravcato sredstvo demokratičnega kova, ki ima pomen in namen opovrjeti včasih le prebogatno se šopirski birokratizem. Porota mi je najvišja potenca, inkarnacija prave

demokratične politične prostosti. Branil sem in zagovarjal javno na shodih juristov in s peresom inštitut porote v tistih časih (1906 do 1909), ko je avstrijsko ministrstvo izdelalo in vrglo na diskusijo načrt nove kazenske pravne reda z uvedbo večinskih ali skabinjskih sodišč

(Schöffengerichte), ki naj bi bila nadomestek za sodišča (kazen do 5 let) in baš glede tatvin in goljufij tudi za porote (kazen od 5 do 10 let). Meni se torej pač ne bo moglo lahko očitati, da le iz mržnje do inštituta porote danes priporočam: poslužimo se izjemne pravice, ki nam jo daje zakon z dne 23. maja 1873 št. 120 drž. zakonika in ukinitimo porotna sodišča za dobo enega leta samo glede hudodelstev tatvine goljufije in poneverb.

Da je to nujno potrebno, leži na dani. Le če bodo učeni sodniki po strogih določilih zakona postopali in uveljavili zakon in s tem tudi sedmo božjo zapoved: »Ne kradi!« do skrajnega, brezobzirno, je upanje, da bodo gospodje tatovi, goljufi in poneverniki dobili potreben respekt pred zakonom. Da pa je tako ukinitje dopustno in izvedljivo, je baš tako jasno. Skleniti more ukinitje celokupni ministrski svet po zaslišanju vrhovnega sodišča, ako so nastopila dejstva, ki kažejo potrebno ukina radi osiguranja nepristranskega in neodvisnega pravosodstva; ta svoj sklep mora naznačiti zborničnemu državnemu zboru. Per interpretationem logicam stopi namesto vrhovnega sodišča stol sedmice oddelek B v Zagrebu, namesto ministrskega sveta na Dunaju na v Beogradu, namesto državnega zbora naše Privremeno narodno predstavništvo. Ni misliti, da bi Narodno predstavništvo ne vzelo brez debate tega ukinitja porotnih oblasti na znanje! In ko se to zredi, bodo poslovala namesto porote sodišča v zborih šestih sodnikov. To je izvedljivo pri vseh zbornih sodiščih brez nadaljnjega zbornika, ker že prej navedeni zakon iz leta 1873 to sam predvideva. To bi imelo pa prav gotovo tudi tak uspeh, da bi največji krivci za svoje tatvine, goljufije ali poneverbe dobili tudi najtežje kazni, kakor zaslužijo!

Pa ugovarjalo se mi bo: manjša tatvine se ne more kaznovati Bog ve kako strogo, manjši tatovi bodo le ostali tatovi in kradiji večkrat, prestajali svoje kazni, recimo, čez zimo na gorkem, potem pa zopet kradiji. Tudi za to ima naš zakon sredstvo. Tem manjšim tatovom, ravno tako pa tudi večjim in slednjim vsem klaviritezem in vlačugarim moremo priti do živga po drugi poti. — Če le hočemo!

Imamo namreč zakonit inštitut, kamor se spravljajo taki ljudje in katerega se te baže ljudje neznansko boje, ki je v resnici tudi prav pri-

merno sredstvo, da se jih za del časa izloči iz njih zločinskega delokroga in za baš toliko časa sili k delu, ki jim tako smrdi, skratka: jih navaja na pot poštenja. To je inštitut prisilne delavnice. Pred vojsko je pač vsak kazenski sodnik doživel, da se je delomrzni zločinec kar tresel pred reko sodnika, da je obsojenec zrel za oddajo v prisilno delavnico. Videl sem ciganiča, ki je kradel in pričakoval zaslužen kazen, pa je pokleknil pred sodnika in ga mlo prosil: gospod, naj me kaznujejo kolikor hočejo, samo v prisilno delavnico naj me ne dajo! Seveda, če pride v prisilno delavnico, utegne ostati tam še tri leta po prestani kazni in bi moral delati, trdo delati! Ne bo morda odveč, ako tu navedem, da se je Kranjska prisilna delavnica ustanovila 4. decembra 1844 z legatom ljubljanskega kanonika Lavrencija pl. Schluderbacha, kakor drugi zavod v Avstriji (prva prisilna delavnica je bila ustanovljena za Češko 1. marca 1833). Prvo vladno »Osnanilo z. k. ilirsk. deselskega nozlarstva v Ljubljani z dne 18. rosnika 1847« pa je izreklo v § 16: »V delavšnico priti so ugodni: 1.) Pred vsim drugim tisti, ... kateri so is med na Kranjski snanih Rokozazhev... 3.) Posiopazhi, lenuhi in sanikerniki, ki se delu ubijajo.«

Torej takrat so rokovernjače in drugo zanikerno svojat zapirali v prisilno delavnico. Pred svetovno vojsko so jih tja zapirali, da je bila prisilna delavnica, kakor že povedano, strah za vse delomrznice. A poslej? — Ob začetku svetovne vojske si je avstrijska soldateska izmislila krasno sredstvo, da oiači svojo armado: izpustila je skoro vse prisilnice iz prisilne delavnice, pa tudi vse polno hudodelcev iz jetnišnic, oziroma kaznilnic. S takimi ljudmi je hotela zmagovati. In tako je število v prisilni delavnici spravljenih klatežev in imovini nevarnih individuev palo od več stotin na minimum okoli deset, a danes jih je v misilni delavnici le še šest. In to se da na štiri in pol letih vojske, ko se je razpasla delomrznost s tatinskimi strastmi do viška, ko so ropi, roparski umori, tatvine ob rabi najnevarnejšega orožja na dnevnem redu!

Kdo je tega kriv? Sodišče ne! Sodišča še danes prav pridno izreka, da so tatovi, delomrzniki zrelji za prisilno delavnico, da naj se jih odda tja, da se privadijo dela. Ali sklep sodišča še nima sam ob sebi moči, da se delomrznice v resnici odda v prisilno delavnico. Zato treba

še posebnega sklepa, nacioniranja politične deželne oblasti (§7 zakona z dne 24. maja 1885, št. 90 drž. zak.), torej sedaj v naši državi Narodne vlade v Ljubljani za celo Slovenijo. Po mojem prepovedu je najmanj 150 zločincev, ki bi jih po izreku sodišč bilo takoj oddati v prisilno delavnico. Zakaj se jih ne nacionira, zakaj se jih ne odda tja, kamor spadata? Prisilna delavnica je prazna, pa vendar vzdržuje država skoraj celo osobe uradnikov in paznikov! Seveda je še nekako 35 dečkov v vzgojevališču prisilne delavnice. Ali ravno glede teh sem mnenja, da spričo svoje mladosti ne spadajo pod isto streho, kakor prisiljenci. Ti dečki naj bi napravili prostora za — prisiljence, morali bi priti kam drugim.

Pa čuje se, — v javnosti se v tem še ni razpravljalo, — da se hoče prostore v prisilni delavnici porabiti za druge namene. Vprašam pa: če je tudi čisto gotovo, da naj se ob splošnem nedostajanju stanovanjskega izrabiti državne zavode do skrajne možnosti, ali nina-ravnost neracionalno, nedopustno, da bi se obstoječi, baš za ta namen z velikanskimi žrtvami ustanovljeni zavod razdejal in izpuščalo vso tatinsko drha delomrznicev na ubogo, zbegano ljudstvo, samo zato, da se napravi prostor — drugim, recimo slaboumnim, ki so gotovo pomilovanja vredni reveži, za katere pa ni treba takega poslopja, kakor je prisilna delavnica? Ali kaže veliko bolj, iskati tem revežem stanovanjske kje drugje, tatinsko drha pa spraviti takoj in z vso energijo na varno tja, kjer je že skoro stoletje z njo pripravljeno?

Raz kriminalistično stališče priporočam neizprosno, energično boj zoper tatove in enake zločince, ključem nuno, naj se jim da občutiti vsa strogost obstoječih zakonov, za katere se oni kar nič ne brigajo. Poskrbi naj se čim preje, da se ukine sodstvo porotnih sodišč glede tatvin, goljufij in poneverb, kjer pridele kazni od 5—10 let v poštev, in da se predpisuje oddaja v prisilno delavnico istinito izvršujejo, da ne bodo sodiščni izreki o dopustnosti oddaje le bob ob steno. Caveant consules! Pa tudi naša javnost najpomaga nacioniranju: občine morejo predlagati pri vladi in

Fran Govekar:

Svitanje.

(Dolje.)

Na ozkem in dolgem dijaškem stojišču, ki je bilo na obeh straneh parternih sedežev in tik pod ložami, je bila neznosna vročina in gneča. Dasi je bil ravnatelj Paraskovič rezerviral tega večera vso galerijo izključno študentom, je prišlo že samo toliko humanitetev in gramatikalcov, da je moral pustiti tudi filozofe in fizike v parter med vseučilišnike. Parva, Principia, Grammatica in Syntaxa, kakor so se imenovali prvi štirje gimnazijski razredi ter z njimi Poezija in Retorika, kakor sta se zvala prvi in drugi razred humanitete, so se torej potili in topili zase na galeriji, na pritičnem stojišču pa so bili zbrani vsi mladi duhovi, ki so si izbrali jus, medicino in alia omnia, ter nekaj mladih civilistov in častnikov. »Uf!« je vzdihnil jedva sedemnajstleten dijak ter si brisal znoj z vrata in čela. »Pe-kleńska vročina! Samo v Repnjah na paši sem se včasih takole potil!«

»Hvali Boga, da so te pustili vsaj sem-kaj!« mu je odgovoril starejši tovariš, zaripel in rdeč kot kuhan rak. »Kakšna sopolara je šele tik pod stropom na galeriji! — Ti si filozof Kopitar, jeji?«

»Jernej Kopitar,« je priznal dijaček. »Pa odkod me poznáš?«

21

»Moj bratranec, Brencé, hodi s tabo in mi je večkrat pravil o tebi. Jaz sem jurist Potokar. Ze več let te poznam. Premifer si in v zlatih bukvali!«

»Oh, profesor Penzel me ima rad! Cudovit moč in preveč blag: pomisli, ker sem ga blamiral pred vso Poezijo, me je postavil za edinega premiferja ter me zapisal še v zlate bukve!«

»Penzel je učenjak in poštenjak, da malo takih!«

»In vrhu vsega tega še pijanec, kakršnega nima vsa Ljubljana!« se je oglasil tretji tovariš in se smejal. »Vsak večer vozi barko po mestu, a jutraj v šoli ne pozna nikoli mačka.«

»Original, res,« je priznal starejši Potokar. »Pijanec, a idealist in učenjak! — A kako životariš, Kopitar? Starši so ti umrli...«

»Ustanovo po 50 gld. dobivam in vrhu tega korepetiram s tovariši ter zaslužim,« je pripovedoval Kopitar. »O, živi se! Razvajen nisem in hraniti me je naučil še rajni oče. Sicer pa dobim po hišah, kjer poučujem, tu obed, tam večerjo, in ne manjka mi ničesar. Nasprotno, celo francoščine sem se precej priučil z nekim svojim učencem, ki je imel privatnega učitelja francoščine.«

»Če pridejo torej Francozi v Ljubljano?«

»Jim lahko pokažem pot dalje proti Dunaju,« se je nasmehnil Kopitar.

Tik predzadnje vrste v parterju sta stala dva mlada moža: beneficijar Vodnik in mladi odvetnik dr. Repič. Smehlja se sta ozirala po gledališču.

»Potrpežljivost ljudi je prav tako velika kakor nesreča, ki nas tare,« je dejal Vodnik. »Trpimo in se smejemo. Jutraj javkamo nad splošno mizerijo, zvečer pa pojemo in se zabavamo v gledališču!«

»Ali ni prav tako? Hvala Bogu, da nam daje toliko izpremembe, sicer bi bilo proketo dolgočasno na svetu!« je govoril dr. Repič. »Dunajski listi pišejo o naših krvavih porazih v Italiji, a v istem listu sem čital takoj za poročilom o 15.000 mrtvecih in ranjenicah zanimivo vest, da je devica — prosim, devica! — pa nikar se ne smeje! — devica Irena Tomeoni, danes slavna operna pevka, angažirana na sicilijskem dvoru v Neapolju.«

»Kdo je ta pevka?« je vprašal Vodnik. »Za Boga, vi je niste poznali?« se je čudil odvetnik. »Pred par leti je še pela na temle odru,« je razlagal. »Krasna, živa, vražja ženska! Angel in vrag v eni osebi! Takrat sva bila najboljša prijatelja in doživel sem z njo urice, — ah, prijatelj, nepozabne urice!«

»Pa kaj ste mi hoteli povedati?« je vprašal v majhni zadregi Vodnik in se smehljaj v sladkih spominih tonečemu doktorju.

»Wiener Zeitung« piše, da trdijo njeni čestitci, da bi bilo za to presladko Ireno pravilnejše ime Sirena! Da, da. Še nikdar niso za-

pisali dunajski listi tolike resnice, kakor to pot! Irena-Sirena! Ah, Vodnik, da bi vedeli, kako zna to dekle ljubiti!«

»Kaj pa nočijo zopet pripovedujete zani-mivega, dragi doktor?« se je oglasil takrat globok bas za dr. Repičevim hrbtom.

»O, naš prečastiti oče župan!« Dr. Repič se je klanjal in stisnil roko dr. Podobniku, ki je prihitel pravkar v gledališče. »Kaj sem pravil? Najnovejša prečastiti in preblagorodni, česar še visoki magistrat c. kr. glavnega mesta Ljubljane ne ve.«

»Kaj pa, kaj takega, vi porednež?« je vpraševal župan, ki je poznal hudomušnost lahkoživega odvetnika.

Dr. Repič pa je napravil najresnejši obraz in dejal:

»Ljubljana je obogatela za velikansko novo kulturno pridobitev! — Pozorno sta poslušnila Vodnik in Podobnik.

Dr. Repič pa je pokazal z iztegnenim kazalcem na svojo črvlje in dejal resno:

»Ali jih vidiš, kako se svetijo? — Kakor luč! In ponoči pojdem lahko posej po pro-kletih ljubljanskih ulicah brez svetilcev in sveč!«

Poslušalca sta se polglasno zasmejala, a vendar sta z zanimanjem vprašala: »Odkod imate ta blesk? — Kako sta dosegli tako svetlo črvlje?«

posebno priporočati svoje ne pridipravne tičke za istinito oddajo v prislilno delavnico. Če vse to skupaj ne bi pomagalo ničesar, treba bi poseči po zadnjem sredstvu, ki bi o-

bito pri železniških tatvinah bilo mesto, po prekem sodu. Ali upam trdno, da se bo moglo priti do dobrih uspehov že po nakazani poti, ki se drži popolnoma veljavnih zakonov!

O jadranskem vprašanju.

»Edinost« prinaša razgovor svojega dopisnika v Firenci z znanim poslancem Gaetanom Salveminijem, čigar nazori glede jadranskega vprašanja se strinjajo z onimi poslanci Bissolati. Poslanec Salvemini je med drugim rekel: Že ob izbruhu vojne sem naglašal, da bi Italija izvršila čin ne samo mednarodne pravičnosti, ampak tudi pametnega narodnega egoizma, če bi izvajala politiko za prijateljski sporazum z Južnimi Slovenci. Tej politiki nasprotujejo prepri med Italijani in Slovenci na narodno mešanem ozemlju vzhodno obali Jadrana. Med tem, ko Italijanski in jugoslovenski nacionalisti zahtevajo vsak zase vsa ona ozemlja, sem s svoje strani vedno poudarjal, da mora stati nujna potreba italijansko - jugoslovenskega sporazuma nad željo posesti kakega kilometra več ali manj; da se vprašanje vzhodne obali Jadrana ne more rešiti z jasno zarezo med Italijani in Slovenci, ampak, da ga je treba urediti s kompromisom, ki naj spoštuje življenske potrebe obeh narodov. In ker morajo po tem teritorialnem kompromisu ostati italijanske manjšine v slovenskem ozemlju, morate vladi Italije in Jugoslavije zagotoviti manjšinam svobodo narodne kulture in pravno enakost, da se izogne irendentizmom in omogočate trajne prijateljske odnose med obema državama. Glede londonskega pakta je izjavil Salvemini: »Vedno sem kritiziral londonski pakt, ker je krivičen do Jugoslovencev in škodljiv za Italijo samo. Smatram pa januarski kompromis (Lloyd George - Nitti) kot sprejemljiv za obe stranki. Seveda kompromis ni popoln. Mogel in moral se bo zboljšati, kakor hitro se bodo utrili zaporni odnosi med Jugoslovenci in nami. Toda ob sedanjem stanju stvari sem prepričan, da so na vrsti Jugoslovenci, da dokažejo dobro voljo s tem, da sprejmejo pariški kompromis, potem, ko je italijanska vlada dokazala svojo dobro voljo z izjavo, da se je odrekla londonskemu dogovoru. Enakih misli je tudi Leonida Bissolati.«

Na vprašanje, ali misli, da bo Italija izvedla londonski dogovor, če ne pride do italijansko - jugoslovenskega sporazuma, tudi proti volji Amerike, je poslanec Salvemini odgovoril: »Tega ne vem, so stvari, ki se tičejo diplomatov. Moje mnenje je, da bi morala Italija, če bi sporazum postal nemogoč, anektirati brez ovinkov s popolno suverenostjo vsa

ozemlja, ki ji jih priznava pariški kompromis, poleg tega zasesti Reko z izključitvijo D' Annunzija, vso primerno črto Julijske Benečije, Zader in jadranske otoke — vse doleži, dokler bi Jugoslavija ne sprejela pariškega kompromisa, in sicer z onim pravnim stanjem, ki ga določa kompromis v tem ozemlju, in zlasti — razun Zadra — vso kontinentalno Dalmacijo, ki jo pariški kompromis priznava s polno suverenostjo Jugoslaviji. Ko bi Jugoslavija sprejela kompromis, bi morala biti Italija z najboljšo voljo in z najboljšimi nameni na razpolago za kakršnakoli pogajanja, ki bi mogla dovesti do izboljšanja v vzajemnem interesu.«

Žalibog, rimski dogovor ni uničil londonskega, tudi virtualno ne. Na rimskem kongresu je bil londonski dogovor čisto enostavno postavljen na stran, in to po volji ne samo Italijanov, ampak tudi Jugoslovencev. Naša skupina je protestirala proti tej dvomnosti, zaželeni od italijanskih in jugoslovenskih nacionalistov. Toda ostali smo sami s pozivom na javnost in dobro voljo do obeh strani. Na kongresu v Rimu, aprila 1918, so se italijanski in jugoslovenski nacionalisti sporazumeli ne za končno rešitev prepira, pač pa za njegovo odložitev na dan zmage. Rimski kongres je bil »journé des dupes« (dan prevar). Trditve, da Italija ni nadaljevala politike rimskega kongresa ni torej točna. Orlando in Trumbić sta nadaljevala to politiko do bitke pri Vittorio Veneto. Tako je bila obveznost in držala sta jo. Če je bil rimski dogovor po bitki pri Vittorio Veneto opušen, sta to onustili hoteli obe stranki. Rimski dogovor je bil dozorov premirja, ne miru. — To je resnica!

Na vprašanje, kakšna bo morala biti politika Italije do onega dela jugoslovenskega naroda, ki bi prišel pod italijansko oblast, je odgovoril Salvemini: »Politika svobode in pravice. Popolna svoboda predvsem za šole, absolutna pravica v zagotovitvi pravice enakopravnosti med Slovenci in Italijani. Zmote se bodo gotovo dogajale. Toda gotov sem, da se bo polagoma uredilo vse. Italijanski narod ima globok čut pravičnosti in svobode. Ko bodo pomote, ki jih je zagrešila vojaška vlada v preteklem letu, znane, to je, ko cenzura ne bo več zabranjevala, da bi se govorilo o njih, bodo izzvale ogorčenje in proteste. In spomin na zlo teh prvih mesecev nam bo služil v pouk za bodočnost.«

Uradno poročilo iz seje narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 24. marca. 79. seja začasnega Narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlović ob pol 5. Tajnik dr. Joca Manolić je prečital zapisnik zadnje seje in sporočilo poslanca Dakovića (črnogorska skupina), ki odлага svoj mandat. — Pred prehodom na dnevni red stavi poslanec Kerubin Sević (Narodni klub) vprašanje na ministra za promet, zakaj se je odpravilo gradbeno ravateljstvo ličke železnice in zakaj se je ustavilo delo v področju tega ravateljstva. — Minister za promet dr. Korošec odgovarja, da dosedanje ravateljstvo ni bilo v stanju, izvesti vsa dela. Bivši ravatelj je v disciplinarni preiskavi, ker je odredil, naj se ustavi delo. Sedanjí ravatelj zagrebške direkcije ing. dr. Franjič nudi dovolji jantstva, da se bo mogla gradba ličke železnice nadaljevati. Dela so bila prekinjena samo nekoliko ur in danes se železnica gradi že dalje. — Poslanec Pera Jovanović je stavil na to na ministra za prosveto vprašanje, zaradi katerih razlogov se ni do danes popravljena zgradba beogradskega vseučilišča in zakaj se do danes niso vseučiliški zavodi oskrbeli s potrebnimi knjigami in instrumenti. — Minister za prosveto Miša Trifunović pravi, da ministrstvo za finance do danes še ni nakazalo potrebnega denarja. — Pred prehodom na dnevni red zahteva posl. Pečić (demokratska zajednica) z ozirom na izjavo posl. dr. Smolaka, da vladi ne bo omogočil kvoruma, naj predsednik na podlagi točke 67. skupščinskega poslovnika odredi »prozivko«, da se ugotovi, ali je navzoče zadostno število poslancev, ali ne. — Poslanec Nasta Petrović iz-

javila, da ugotovitev kvoruma ni potrebna, ker so vsi poslanci prišli, da bi kvoruma ni, vendar česar tudi ni potrebno, da se »prozivka« izvede. — Med vladnimi strankami je došlo zaradi tega, ker je predsednik zahteval štetje glasov (prozivko), do velike nezadovoljnosti, nakoč so skoro vsi poslanci zapustili zborovalnico. Zaradi tega je predsednik odredil desetminutni odmor. Po tem odmoru izjavi poslanec Ceda Kostić (radikalec), da se štetje glasov odreja samo tedaj, ako obstoji sum, da ni prisotnih dovolj poslancev, ter pravi nadalje, da je zahteva posl. Pečića, naj se ugotovi kvorum, samo šikana. — Posl. Pečić protestira proti temu, da se označuje njegova zahteva po ugotovitvi kvoruma kot šikana. Pravi, da vprašanje kvoruma ni stvar sporazuma, temveč stvar ugotovitve. Ni mogoče, da bi se stranke dogovorile med seboj, ali obstoji kvorum, ker bi se v takem primeru morale stranke sporazumeti tudi, da obstoji kvorum, ako bi ga tudi slučajno ne bilo. — Poslanec Pečić odgovarja, da minister Trifunović in posl. Aleksa Šulović ki izjavlja med drugim, da bi junaki, ki so dali za vojne svoje življenje za domovino, ne žrtvovali svojega življenja, ako bi vedeli, kako bo deloval ta parlament. Končno izjavi, da bo v primeru, ako predsednik odredi štetje, ostal v dvorani. (Okoli stoječim poslancem: Evakuirajte se! — Vzkliki.) — Predsednik odredi nato štetje in ugotovi, da ni niti 15 poslancev prisotnih, vendar česar zaključijo sejo ob pol 7. — Prihodnja seja bo v petek ob 9. dopoldna.

Politične vesti.

»Slovenec« je na dr. Ravniharjev članek »Defaitisti« — promptno odgovoril. Kakor bi se čutil prizadetega. Pa slabo se zagovarja in skuša vodo spelati na drug mlin. V zadnjem času je znal novo krilatko »malomeščanstvo«. Kakor da bi

bili okoli »Slovenca« drugačni ljudje, nego malomeščani. Kmetje niso, delavci tudi ne, torej kaj ste potem. Konstatiramo, da »Slovenec« ne zanika, da »izvestni časopisi« medlo pišejo o edinstveni državi, o enotnem narodu, ki prebiva v njej, o na-

rodni državi... »malomeščanstvo« je pisano o teh stvarih, mi je »malomeščanstvo« govoril. Konstatiramo in pripomoči. Pravi pa, da ljudstvo hoče dela za to državo in za ta narod. Vprašamo, ali knjiga, ali pisana beseda ali časopis niso nad vse važno delo. Časopisje je politična šola narodova. Kakršna šola, taka je politična vzgoja narodova. Zato je bil apel na časopisje sploh v članku »Defaitisti« povsem umesten. Prav »Slovenec« odgovor kaže, kako umesten je bil apel, ki se mu »Slovenec«, kakor pravi, noče odzvati. Oud erat demonstrandum!

»Društvo katoliških železničarjev«? Beogradski »Trgovinski Glasnik« piše v svoji torkovi številki: »Zvedeli smo iz »Jugoslovenskega železničarja«, ki izhaja v Ljubljani, da se tamkaj naši železničarji dele na več društev. To bi sicer ne bilo nič novega, kar bi nam dalo povod, da se dotaknemo tudi mi njihovih društev, ako bi ne bilo eno izmed teh društev tako, ki ni čisto stanovsko železničarsko, marveč tudi versko. A to je, ako hočete ne samo za nas tu, marveč tudi za marsikoga v ostalem svetu nekaj povsem novega. Tako naši bratje Slovenci, ki se dejansko tudi kot železničarji s svojim vestnim in točnim delom odlikujejo, niso našli ničesar boljsega in pametnejšega, kakor da so se odvojili od svojih ostalih stanovskih tovarišev in osnovali tudi svoje »društvo katoliških železničarjev«. Kako so oni v današnjih naprednih časih mogli priti na to idejo, da bi tudi katoliška vera mogla pomagati in urediti naš železniški promet in da se bo ta stroka lahko razvijala in napredovala na verski podlagi, to je nam zares zagonekta. Nam tu v Ljubljani ni znano, da bi obstojalo društvo katoliških železničarjev, vendar pa ni izključeno, da bi se ne bilo osnovalo v zadnjem času takšno društvo, saj napoveduje »Slovenec« z vsro resnostjo že v doglednem času porod — katoliške internacionale.

»Iz parlamenta. Beograd, 24. marca. Vseled prekinjenja porajani za sestavo koncentrične vlade se je sklenil med demokratsko zajednico in klubom nevtralnih poslancev pakt in se je o tem dejstvu obvestil tudi ministrski predsednik in predsednik parlamenta Draža Pavlović. Obe se je naznanilo, da bodo pomagali nevtralcem demokratske zajednice v boju proti sedanjí vladi z vsemi legalnimi sredstvi. Na to obvestilo ministrski predsednik Stojan Protić dosel še ni odgovoril. Ker se je na današnji seji Narodnega predstavništva pripetilo, da so poslanci vlade zapustili dvorano, da se ni moglo konstatirati, da je od vladnih strank navzočih komaj 100 poslancev, ne preostala sedanjí vladi ničesar drugega, nego odati demistio ali pa vladi še nadalje v parlamentu brez kvoruma. — Te dni se vrne iz Pariza v Beograd naša delegata pri mirovni konferenci Pašić in dr. Trumbić ter podasta parlamentu sliko o stanju jadranskega vprašanja, obenem pa želita izvesti tudi mnenje parlamenta o tem vprašanju. Zdi se, da sta Anetlia in Francija predložili nov predlog glede rešitve jadranskega vprašanja in da nameravata Pašić in dr. Trumbić poročati o tem predlogu parlamentu. — V političnih krogih se zatruje, da je glavni krivec neuspeha akcije dr. Smolake Narodni klub, ki je pristopil Protića, da ne opusti v vprašanju pokrajinskih vlad in hrvatskega bana. Radikalci in Narodni klub so to zadevo rešili v medsebojnem soglasju na podlagi tajnega dogovora med obema strankama, čeprav se je z obeh strani že opetovano demantiral obstoj takega tajnega dogovora. — Kakor se govori v dobro poučenih političnih krogih, je bil dr. Korošec glavni protivnik kandidaturi Draže Pavlovića za ministrskega predsednika. — Današnja seja parlamenta znači popoln poraz sedanje reakcionarne vlade. Ob otvoritvi seje so bili navzoči: 4 demokratski, 3 vladni poslanci in 11 ministrov. Stojana Protića ni bilo in ga je nadomestoval dr. Korošec. Poraz vlade je postal tem očitnejši, čim se je izvedelo, da je Stojan Protić za današnje sejo parlamenta pozval brzotavno vse vladne poslance v Beograd. Tako se je s preložitvijo sej parlamenta na petek sedanja vlada, ki ima od krone nalogo, da dela s parlamentom in ki je zagotavljala regentno, da ima kvorum, na neparlamentaren način podaljšala življenje za dva dni. Dr. Smolaka, ki je očital vladi demokratsko-socialističnega bloka, da je vladala brez parlamenta, se je na priročil, da s sedanjim reakcionarno vlado solah ni mogoče hoditi ena in ista pota.

»Zakaj prideta Pašić in dr. Trumbić v Beograd?« »Epoha« poroča: Vsi glasovi, da prideta Pašić in dr. Trumbić v Beograd zaradi vprašanja zunanje politike, so popolnoma neistiniti. Oz. Pašić in Trumbić dopeta v Beograd radi notranjega položaja, da bi no možnosti posredovala pri sestavi nove vlade.

»Vprašanje Trsta in Italijani.« Drug za drugim se vrste sedaj v Italiji članki in razgovori o sejanjem noložaja v Trstu. Med drugim je tudi poslanec Olivetti obiskal Trst, si

ogledal razne naprave in se razgovarjal z raznimi merodajnimi osebami. Glasom poročil v tržaških listih je izjavil: »Tržačani potkušajo vse možno, da bi se prilagodili novemu italijanskemu svetu. Noče jim uspeti, so kot ribe — izven vode. Bolesno je to za Italijane, a še bolešneje je, da morajo ugotavljati, da je edini resnični krivec na takem duševnem stanju Italijanska vlada. Poslala je v Trst množico malo spretnih funkcionarjev, ki jim nedostaje takta. Vzemerili so Tržačane, ki so navajeni delati sami in ki znajo delati sami. Nato je navaljal Olivetti razna vprašanja, ki se jih vlada ni lotila, da bi jih rešila. Očita vladi posebno, da je vse osredotočila v Rimu, s čimer je dosegla naravnost poguben učinek, predvsem v pogledu slovenskega življa! Tržačanom ni dala občutka, da obstoji kaka vlada, da obstoji kak zakon. To užalošča Tržačane najbolj. Nedostaje prave pobude, da bi se delo sprožilo, pogleda, kaka bo bodočnost.« Potem pravi Olivetti doslovno: »Čim je bilo podpisano premirje, smo s politiko, ki je ni možno dovolj obžalovati, postopali s Trstom kot z zavojevano zemljo, smo odvzeli dokom stroje, smo pustili ladjedelnice in zavode brez materiala. Nismo dali industrijalcem - ladjedelnicam, trgovcem - gotovosti, da se bo to, kar so ustvarili z velikim naporom, spoštovalo kot delo in pridobljena last.« Na vprašanje, ali je možna odpomoč, je odgovoril Olivetti: »Vlada naj se enkrat že odloči in naj stori kaj, da zagotovi Trstu bodočnost. Priznava sicer, da je rešitev tržaških vprašanj odvisna od še oddaljene in meglene uredbe Jadrana. Ali — vprašanje — zakaj se ne stori vsaj toliko, kolikor je v naši moči? Na političnem, na upravnem, na industrijskem in na trgovinskem polju, mora pokazati vlada Tržačanom, da obstoji, in naj sklene ukrepe, ki bodo definitivni in se ne bodo menjali pod vplivi iz Pariza in Londona. Ti ukrepi bi bili — tudi brez aneksijskega odloka: Trst naj se proglasi za svobodno luko; nemudoma naj se začne občinska javna dela in naj se financirajo. Trstu naj se povrne njegove ladje in naj se že neha čudni pojav medzavezniške zastave na ladih, ki so nedotakljiva last Trsta. Uredi naj se vprašanje valute, vprašanje železniških zvez, carska uprava glede tržaškega zaledja itd.«

»Wilson zahteva odkritost in poštenost. LDU, Washington, 25. marca. (DKU.) »World« poroča, da je predsednik Wilson v svoji zadnji notji gledel jadranskega vprašanja

pozval ministrske predsednike Anglije, Francije in Italije, naj vodijo pogajanja o rešitvi jadranskega vprašanja odkrito in pošteno.

»Wilson se ne šali, so morali priznati Italijani, ko so bile pred par dnevi laške banke presenečene z vrženimi nakaznicami o lirski vrednosti iz Newyorka z »krvavo« pripombo: vsi računi so glasom odredbe ameriške vlade plačljivi v dolarški vrednosti in izključno le v Newyorku. Pripombi sledi še opomba: »Ta odredba je veljavna, dokler se ne reši jadransko vprašanje.«

»Mučeniki svetovne volje je — nemški oficir, tako trdi general Auffenberg v svoji knjigi »Udeležba Avstro - Ogrske na svetovni vojni«. Nemški oficir najde sedaj, ko se vrača po neizrečnih žrtvah, ubit na duši in telesu, zapuščen od vseh, doma pusto ognjišče, uničeno vse delo svojega življenja, on najde popolnoma razkosano atomizirano domovino, ženo in otroke ogrožene v ekstenci, ako ne popolnoma uničene. To je zgodovinska hvaležnost avstrijske dinastije, lahko pa se tudi trdi, hvaležnost avstrijskih narodov. Da se doseže vrhunec Kalvarije ga sprejemajo končno povsodi z zasmehom in zaničevanjem in s težkimi obdolžitvami prav tisti, za katere se je boril in za katere je dal svojo srčno kri.« Z nemškega stališča so Auffenbergova izvajanja gotovo upravičena. Nemški častniki so res siromaki. Toda zdi se nam, da je njihova obžalovanja vredna usoda, kolikor toliko zaslužena. Morajo se pač pokoriti za svoje grehe pred in med vojno. Preje so se čutili absolutne gospodarje situacije in so prav pošteno dajali čutiti vsakomur svojo moč in gospodstvo. Njihova prešernost je bila že prislovična. Zato zlasti med slovanskimi narodi, ki so največ trpeli pod sabljo nemške soldateske, sedaj usoda teh nemških oficirjev ne more vzbujati tistega sočutja, ki bi ga morda pod drugimi pogoji v resnici zaslužila.

»Katoličani in Habsburgovci. Katoličani dunajske nadškofije so imeli 24. in 25. t. m. na Dunaju katoliški shod, ki se je otvoril snoči z govori, kateri so imeli odkrit monarhistični značaj. Grof Walterskirchen je dejal v svojem govoru: Slavna, požarna dinastija je morala pobegniti iz domovine. Še na predvečer svojega padca se je klanjala sv. evharistiji. Nobena pesem Andreja Hoferja se ne bo več glasla, nobena Radeckega koračnica se ne bo več svirala, ne bo več zadonela pesem »Prinz Eugen der edle Ritter«.

Telefonska in brzojavna poročila.

USTANAVLJANJE »NARODNEGA SAVEZA JUGOSLOVENSKIH ŽENA«.

Zagreb, 25. marca. »Domovina« poroča: Iz Beograda ste prispeli v Zagreb zastopniki udruženja jugoslovenskih žena ge. Ljuba Stojanović in Zorka Kafar, da se pogajati s tukajšnjimi ženskimi udruženji glede velikega zbora vseh ženskih udruženj Jugoslavije, na katerem bi se ustanovil »Narodni savez jugoslovenskih žena«. Savez bo reprezentiral žensko gibanje ne samo na znotraj, ampak tudi napram inozemstvu. Ustanovno zborovanje bi se naj vršilo 6. maja t. l.

NASILJA ITALIJANOV NAD SKADROM.

LDU, Skader, 25. marca. Dasi je poveznik zavezniških čet francoski general Defaurt predal mesto meščanom, kakor je to določil versailski vojni svet leta 1918., so Italijani po generalnem odhodu zasedli mesto proti volji Skadranov in vzlic njihovemu protestu. Italijani so postavili na grad topove in jih naperili na mesto.

PREOSNOVA NEMŠKE VLADE.

LDU, Berlin, 24. marca. (DKU.) Kakor javlja »Vorwärts«, je snoči kabinet v prisotnosti po dveh zastopnikov večinskih strank razpravljalo o preosnovi vlade. »Vossische Zeitung« pripominja, da je od teh sklepov odvisno, kdaj, in nič več, ali pada sedanjí državni kancelar državnemu predsedniku formalno

ostavko. Odstop državne vlade se formalno izvrši šele tedaj, ko bo že sestavljena nova ministrska lista.

LDU, Dunaj, 24. marca. (ČTU.) Kakor poroča »Neue Freie Presse«, so revolucionarni obratni sveti v Veleberlinu na svoji splošni skupščini sklenili, da se splošna stavka samo prekinie, a ne konča. Strokovne zadruge so se obvezale, da splošno stavko nadaljujejo, ako se njihovim zahtevam ne ugodí. »Wiener Tagblatt« poroča, da je vlada sprejela glavno zahtevo neodvisnih socialistov, da se na sto oddelkov varstvene brambe osnuje 200 oddelkov delavske brambe. Kakor se poroča iz Essna, so prišli zastopniki komunistov in neodvisnih socialistov do prepričanja, da še ni prišel čas za ustanovitev proletarske diktature, ker je rensko in vestfalsko ozemlje odrezano od dovoza živil.

LDU, Haag, 23. marca. (ČTU.)

Dogodki v Nemčiji so dali povod, da se je javno mnenje na Nizozemskem glede izročitve nemškega cesarja popolnoma izpremenilo. V tem oziru nizozemska vlada ne more več računati na podporo demokratske stranke.

NEMŠKI KABINET.

LDU, Berlin, 25. marca. (DKU.) (Wolf.) Snoči so bile zagotovljene nastopne izpremembe v državnem ministristvu: Finančni minister Cuno, zakladni minister Wirth, brambni minister Kessler in minister za olnovo Lüdemann. Druživ izprememb ne bo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. marca 1920.

»Čehoslovaški konzul v Ljubljani.« Za konzula čehoslovaške »Mlike« v Ljubljani je imenovan dr. Otokar Beneš. Podneli se mu je naslov generalnega konzula.

»Oboljele bivše čezelni predsednik g. dr. Gregor Žerjav. Zadnje dni se mu je bolezen nekoliko zboljšala, da se je nadejati na v kratkem popolnoma okrevanja.

»Delo za narod so »Slovenec« medniki vzel v zakup. Počasí,

»Vzemimo samo eno poglavje: prosvetno delo. Prav to delo je izšlo iz »malomeščanstva«. To delo ste bili svojčas proklinjali in Mahnič je nad njim izrekel svoj anathema. Pustili ste to delo, karkoli ste mogli, in to delo je bilo predvsem, ki je naše ljudstvo vzdramilo iz narodnostnega trdega spanja. Vprašajte ne samo v naših mestih, ampak v krajih, da dečici, zlasti ob narodnostni mejli. Da ni bilo čitalnic, pevskih društev,

Sokolstva, Ciril - Metodove družbe, kje bi še bili mi vsi. Ne bi bili postali zrci za Jugoslavijo. Se le ko se videli, da vam to prosvetno delo raste čez glavo, da vam ljudstvo ubaja z vajet, ste napravili prijazen obraz in začeli — posnemati. Ni vam bilo težko, kajti, kakor da ljudstvo priklenete na se, tako vam je bilo čez toliko desetletij nakrat dobro gledališče, pričeli ste vzpirati veselice s petjem in plesom. V Orlu pa ste mislili dobiti protiutež Sokolstvu, pa je samo ponevredna kopija, prav nič in prav nič, da je tudi to delo — vsaj posredno — koristno narodu. Zato nadaljujte. Koncem koncev bo v prid narodu, če tudi ne vam. Odkram vam pa pravico trditi: da »malomeščanstvo« ni delalo in ne dela za narod. O tem je povestnica slovenskega naroda kdaj že sklenila svoj sodbod, takrat, ko vas še ni bilo na poprišču prosvetnega dela.

— **Blamaža Šusteršičevca v Mostah.** Danes je bila pred ljubljanskim okrajnim sodiščem zanimiva kazenska razprava solčičarja Alojzija Kocmurja, bivšega občinskega svetovaleca v Mostah, proti železničarju v pok. Antonu Kovačiču zaradi žaljenja časti, ker je Kovačič v neki vlogi na državno pravdnitvo očital bivšemu občinskemu odboru v Mostah, da so plačali pravne stroške po 435 K 40 v dr. Peganu iz občinske blagajne. Kovačič je leta 1917. vodil kazensko pravdo zaradi žaljenja časti proti občinskim svetovalcem Iv. Orešku, Al. Kocmuru, Matiji Lavriču, Juliju Podobniku in drugim. Kovačič je v tej pravdi razločel. Ker niso mogli na 372 K 24 v sodno odmerjenih stroških izterjati od Kovačiča, so dr. V. Peganu plačali gorenji znesek iz občinske blagajne. — Kovačič je bil ob današnji razpravi oproščen. Sodnik je ugotovljal sodbo, da I. Kocmur ni bil legitimiran za tožbo in 2. da je, če se Kocmur čuti žaljenega, to resnica, kar se mu očita v ovadbi.

— **Za člane železniškega tarifnega odbora** so bili imenovani gg.: Milorad Pavlovič, Miloslav Mitrovič, Ljuba Srečkovič, Milan Ječmenica, G. Radojlovič, Dimitrij Gorič, Jovan Totovič, dr. Fran Dic, Peroslav Paskič, Ivan Mohorič kot zastopnik ljubljanske zbornice, Bernard Klein, dr. M. Čingrija, dr. L. Bugarič, Vladimir Olivieri, dr. M. Avramovič, S. Lozanič.

— **Spremembe v politični službi.** Za vodjo okrajnega glavarstva v Ljutomeru je imenovan dr. Vavpotič iz Novega mesta. Vodstvo okrajnega glavarstva v Črnomlju je prevzel ljubljanski vodja Gregorin. Dosedanji vodja okr. glavarstva v Črnomlju Sima Gall je pridelen okr. glavarstvu v Novem mestu.

— **Nemški aristokrat v Schmied-Zabierow,** ki je bil, kakor smo svedočeno poročali, na Verdu aretiran zaradi žaljenja službojočega jugoslovanskega kontrolnega organa, je bil te dni izpuščen iz preiskovalnega zapora deželnega sodišča proti položiti večje kavgije. Schmied-Zabierow je obložen uhododstava žaljenja službojočega uradnega organa.

— **Zamena bankovcev.** Presihlo objavlja uradno: Da bi imela vse države blagajne čas, da izvrše zameno kronskih novčanic v kronsko — dinarske v roku, predpisanim z naredbo I. št. 6354 od 26. februarja t. l., odredjam, da državne blagajne prenehajo sprejemati one vrste kronskih novčanic, ki še niso pogunjene iz prometa, ter da pred rokom za odgetneve odgovarjajočih vrst kronskih novčanic. Z ozirom na to, se novčance po 100 K krenehajo sprejemati pri državnih blagajnah z 10. aprilom t. l. O tem se naj obvesti generalna direktorja državne računovodstva in vsa ministrstva. — Ministrar za finance dr. Velizar Jančovič, I. št. 10.665, 22. marca 1920 v Beogradu.

— **Kongres akademikov v Narodnem domu** v petek in soboto dne 26. in 27. marca. Zastopani so združeni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane.

— **Sestanek dunajskih akademikov** se vrši v soboto 27. marca ob 3. popoldne v restavraciji Narodnega doma. Dogovor radi izvoznice, transporta itd.

— **Apel našega dunajskega dijaštva.** Sestradani in premraženi smo se vrhlo dunajski akademiki domov na vrhlokončne počitnice. Učili smo se po kavarnah, prezebali po predavanjih in svojih temnih stanovanjih. Zelje, fižol in krompir so nam bili edina hrana; mesa nismo od Božiča sje niti okusili. Sestmesečno pošiljanje deklarativ do vlad nas je stalo zopet rahlanj 20.000 K; zaman! Od beogradske vlade nismo dobili že več nego leto dni nobene podpore;

da nas ni rešila jeseni ljubljanska vlada, morali bi že davno prekinili študije. Živeli smo od milodarov, nabiranih o Božiču od jugoslovij, od milosti ameriške misije in avstrijskega (!) »Ernährungsamta« ter od praznih besed našega poslanstva. Ker so živili menzi pošaba, smo prišli vsak domov, da si nabavimo nekaj živil ter se prebijemo tako do junija. Toda že v Spilju se nas je opozirilo, da bomo morali plačati nazajgrede polno izvozno carino, ako si ne boposlužimo med tem oproščenja iz Beogradu. Sklenili smo torej, vložiti prošnje na ministrstvo financija po vseh pokrajinskih vladah. Ko pa hočemo dvigniti izvoznice, izvemo, da je vsak izvoz ustavljen. Ali se nam hoče študij torej res onemogočiti? Lahko vam je zatraniti izvoz, ko imate tu vsega dosti! Položaj dunajskega študentstva je tak, da se ni čuti, ako se pojavljajo razdiralne tendence. Pozivljamo, kladu, da dovali vsakemu dijaku, ki r e s študira na Dunaju, da si vzame do 50 kg živil do konca šolskega leta in da pravčasno izposreduje v Beogradu ugodno rešitev vložene prošnje za potust carine. — Eden za vse.

— **Avstrijska rekvizicija živil na Koroskem.** Avstrijska vlada je obvestila našo vlado, da je odredila za prihodnje dni ob državni meji na Koroskem (v glasovalni coni B) pri kmetih rekvizicijo živil in sicer s pomočjo vojaštva. V tem obvestilu avstrijske vlada naglašja, da bo vojaštvo eventualno rabila tudi orožje, zato da se naj prebivalstvo na meji v Jugoslaviji ne vznemirja. Avstriji torej jemljejo na Koroskem ljudstvu nasilno živiti, kar je dokaz, da pri-manjuje v Avstriji na vseh koncih in krajih živil. Pri nas sicer ne živimo v izobilju, vendar pa imamo živeža v vsaj toliko, da ne stradamo. Vključ temu pa je v slovenskem delu Koroske še mnogo takšnih ljudi, ki škiliijo preko naših mej v Avstrijo in si žele priti nazaj pod nemški jarem. Naj bi se te prifrknjene enostavno poslali v sosedno republiko, da tamkaj izkusijo sami, kaj se pravi dan-dares živeti pod Avstrijo in Dunajem.

— **Oblačilne potrebščine.** Ministrstvo za prehrano in obično jemlje pripravila organizacijo in ustanovitve svojih prodajalnic, v katerih se bo prodajala obleka in oblačilne potrebščine po zelo znižanih cenah. — Tu se je namestila angleška trgovinska banka kot uradni zastopnik angleškega ministrstva za trgovino v naši kraljevini.

— **Bivši civilni monterji in mizarji aeroplanske eskadrile (aeroradionice) gg. Tomšič Josip, Tornič Filip, Graul Ivan, Remškar Filip, Maček Ignac, Magerl Avgust, Skarza Alojz, Bradeško Ivan, Kukovec Josip, Vidmar Franc, Kovič Avgust, Perme Ivan, Bevk Ciril, Gajšek Iv.,** — naj se zglase v petek 26. soboto 27. ali ponedeljek 29. sušca 1920, pri aeroplanski aviacijski službi zopetnega sprejema in evakirni rodu. Komandant poručnik av. pilot Josip Kos.

— **Za sirote padlih vojakov občine Šmarje pri Grosupnem** ima Oblastna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani iz neke zapuščinske razprave 3050 K na razpoložanje. Postavni redniki ali varuhi teh sirot naj vložijo nekolikove prorošnje do 10. aprila t. l. pri Oblastni zaščiti. Čez 10. april se rok ne bo podaljšal, ker je bil prvi rok že do 1. marca, a se je priglasi la be ena stranica. Prošje in prijalo bi bili opremljene s potrdilom župnega urada o očetovi smrti in s potrdilom županstva o bivanju v občini Šmarje.

— **Odborova seja društva jugoslovenskih novinarjev** se vrši jutri, v soboto, 27. t. m. ob 3. uri popoldne v uredniških prostorih »Slov. Naroda«. Najno! Pridite vsi!

— **Iz italijanskega vjetništva** je črpal po 57mesečni internaciji v Siciliji in Kalabriji g. Josip Petrič, carinski prejemnik, rodom Idričan.

— **D'Annunzio proti Čehoslovonom.** S Sušano nam poročajo: »V zadnjem času so pristihi D'Annunzio na Reki jeli odkrito kazati svoje nezazpoloženje in sovraštvo tudi proti Čehoslovonom. Vso svojo mržnjo so osredotočili na konzula čehoslovske republike na Reki g. K. Konzula so gotovi reški progi neprestano zasledovali s svojim sovraštvom. Na vratih svojega stanovanja in svoje pisarne je našel konzul vsak dan sveže napisano grožnjo »morte ai Čechoslovaci«. Ker se konzul na Reki ni več čutil varnega, je nedavno tega večeril in odpotoval v Čehoslovako. Zatrjuje se, da D'Annunzio sam dal inicijativu, da se nastopi proti Čehoslovonom in proti zavoju ku čehoslovske republike na Reki. Povod za to so rale D'Annunzio, kakor se zagotavlja v poučenih krogih, nedavno tegr v Pragi se vršče manifestacije česko-jugoslovenskega bratstva in prijateljstva.

— **Občina Grušova pri Mariboru** je imenovala g. učitelja Mirka Vanda pri Sv. Marjeti ob Pesnici zaradi njegovega neumornega delovanja v šoli in izven šole za blagor ljudstva za svojega častnega občana. Čestitamo!

— **Iz Mokronoga** nam prihajajo številne pritožbe proti poslovanju ondote pošte, glasi pa proti postopanju ondote poštarija, kateremu se zlasti očita, da ne skrbi niti za potrebno zalogo znamk in priobščev. Za sedaj grložb ne bomo dopisovali, ker se nadejamo, da bo ta suha konstatacija zadostovala, da se pošto poslovanje uredi v splošno zadovoljstvo občinstva.

— **Jugoslovenska Matiča** Pozivljamo vse nabiralec članov v Ljubljani, da pospešijo nabiranje članov, vrnejo nabiralec pole ter izročijo nabrane zneske nemudoma najkasneje do 29. t. m., da bo mogoče pripraviti seznam do sedaj nabranih članov ter vse potrebno za sklicanje ustanovnega občnega zbora glavne podružnice v Ljubljani. Pozivljamo vse one, kateri žele sodelovati pri nabiranju članov, da se zglase v uradu podpisanege odbora, kjer se jim izroče nabiralne pole in pravila ter dajo potrebna navodila. Dolžnost vsakega Jugoslavana je, da pristopi kot član k Jugoslovenski Matiči. — Pripravljalni odbor Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3/L.

— **Iskal je dela, a je bil okraden.** Mizerski pomočnik Ivan Zajko iz pujske okolice je v nedeljo 25. tm. zvečer prišel v Ljubljano, da si poišče dela. V neki kolodvorski gostilni, ko je spraveval na prenočišče, se mu je ponudil neki človek, češ, da mu preskroji prenočišče v »kupi svojega gospodarja«. Šel je z njim. Človek ga mu je vzel kofčec z razno obleko in potrebnimi v skupni vrednosti 20 K. Spal je v šuni. Ko je danes jutraj vstal, je bil kofčec popolnoma prazen.

— **Mlada žrtve »španske«.** Dne 22. marca 1920 je v Idriji umrla za posledicam »španske bolezni« Elica Koveč, hčerka respicienčne finančne straže, v 9. letu starosti. N. v. m. n. 2218

— **Dražba poštnih spremnic** bo v ponedeljek, dne 19. aprila. Glej današnji inšert!

Da se prepreči stavko dimnikarskih zaposlenecv začne se s 1. aprilom 1920. dimnikarsko delo po ometalnih okrajih. Ljubljanski dimnikarski mojstri.

Povišanje naročnine

»SLOVENSKEMU NARODU«.

Vsled pomorno dvigajoče se draginje smo bili primorani našim nastavljenecm vnovič prejemke zvišati. Poleg tega nam je tovarna časniškega papirja dvignila ceno za tiskovni papir od 47.000 kron na 86.000 kron za vagon. Dosedanja primeroma zelo nizka naročnina nikakor ne zadošča v pokritje teh vnovič nam naraslih običnih izdatkov.

Zato je uprava »Slovenskega Naroda« primorana cene naročnine in oglasov zopet regulirati in dvigniti v toliko, da nam bo možno kriti narasla bremena. Slovenski časopisje vrši s naporom vseh svojih moči svojo težko nalogo v prilog občinstva in zato upamo, da nam ostanejo naši naročniki navzlic vsemu neomajno zvesti.

Cene dosedanje naročnine dvignemo vsem naročnikom brez izjeme v Jugoslaviji za 5 kron in v inozemstvu (vsled povišane poštnine) za 8 kron.

Vsled tega znaša nova naročnina s 1. aprilom 1920:

	v Jugoslaviji:	
mesечно	15 K	
četrtletno	45 »	
polletno	80 »	
celoletno	160 »	

Za vse inozemstvo: 240 K

Posamezne številke v nadrobni prodaji veljajo 1 krono.

Inšerti veljajo do visokosti 18 m/m (takozvani mali oglasi) po 1 krono za 1 m/m x 54 m/m prostora.

Inšerti nad 18 m/m pa 1 K 50 vln. za 1 m/m visokosti x 54 m/m širine.

Uradni inšerti za isti prostor 2 K.

Poslano, enak prostor, po 2 kroni; ženitne ponudbe in poroke 80 kron.

Navzlic gorenjim cenam ostanejo slovenski časopisji še vedno najcenejši v Jugoslaviji.

Uprava »Slov. Naroda«.

Kultura.

Barbarstvo! Opetovano smo že gratah in tudi drugi listi so že povsem pravilno očitali isto zanikarnost, ki se pojavlja znova pri nekem delu naše gledališke občlike: zopet prihajajo prepozno k predstavam ter brutalno motijo avtore ali začeti dram. predstav. Dasi je na vseh vstopih vrati nabiti napis, da se med avtore in po začetku predstave nikar ne posuza v gledališče, se vsipalo zamudni neprestano v zatratno dvorano, nadlegujejo sedee posetitelje ter hrupijo, da je vsakršno mnenje niziivanje umetnosti nemogoče. Proti takemu barbarstvu, ki ga na trpu na nobenem bolšem gledališču, ni nobena sredstva dovolj ostra. Bilsterje, ki ne vrše dolžnosti z voa, a takšno energijo, treba zamisliti z odločelnimi: zamudniki na nali se pova, da zaradi njihove zamudnosti ne smejo iti v gledališče, da lahko svede doho kritični ljubitelji gledališča, saj je za vstopnice tak vsak dan toj pri izlasku ter ni ustrezno na vse strani. Če se takih nadležnikov imenuje. Ahonest.

Operna večera Cella Medvedova zopet gledališč. Projeli smo to to dogla:

Prihajajo mi na ulico razne domneve in direktne vprašanja, zakaj ne nastopim v operi, ali som že bolna M. Izjavljam tem opet, da sem od svoje bolezi že zdavnaj okrevala, ne nastopam pa, ker imam od opernega vodstva dopust, dokler se ne reši moja, pri ravnanstvu gled. konzorcija vložena prošnja za razveljavljenje kontrakta in za odpust od kralj. slov. gledališča. — Cirila Medved.

Prvi komorni večer godalnega kvarteta Zlha se vrši v torek, dne 6. aprila ob pol 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Kvartet je s odlični uspehom nastopil v Ptuj. — Podrobnosti o zanimivem večeru sledi.

— **Ravnateljstvo mestnega gledališča v Celju** je prevzel g. Milan Skrbiniček, ki osnuje v Celju tudi dramatično šolo.

Razstava planinskih slik v Jakopičevem paviljonu (Tivolij) bi odprta drugi tedenski dan od 10. do 12. in od 14. do 17. Vstopnina za dijake po 2 K, za vse druge po 4 K. Slov. planinsko društvo.

Pisateljica Ward umrla. Znameniti pisateljica Humphrey Ward je dne 24. t. m. v Londonu umrla.

Sokolstvo.

Tekmovalna telovadba članov ljubljanskega Sokola se vrši v nedeljo, dne 28. marca v telovadnici Narodnega doma. Začetek ob 8. zjutraj. Vstopnina 3 krene za osebo.

Ljubljanskega Sokola moška deca in naraščal nastopi v nedeljo, dne 28. marca ob 4. popoldne v telovadnici Narodnega doma s sledečimi telovadnimi točkami:

1. Prostke vaje dece.
2. Orodna telovadba dece in naraščaja.
3. Skupinske vaje s palicami naraščaja.
4. Igre dece.
5. Zaključna skupina dece in naraščaja.

Vstopnina: sedeži na odru 10 kron, ostali sedeži 6 K in stojišča 3 K za osebo. Vstopnina za starše naraščaja se dobijo v petek in soboto od 4. do 7. zvečer v odborovi sobi Narodnega doma, za drugo občinstvo pa v nedeljo popoldne pri blagajni.

Prijateljski večer vadijskega zbora ljubljanskega Sokola bo dan društvene telme, to je v nedeljo, dne 28. marca ob 8. zvečer v telovadnici Narodnega doma. Na ta večer so vabljeni vsi prijatelji Sokolstva. Ob tej priliki se bo naznanila tudi izid telme. Vstopnina 3 krene za osebo.

Sokol I. vabi k predavanju, katero se vrši v soboto, dne 27. marca ob 8. zvečer

— *

Najnovejša poročila.

IZ NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU. Beograd, 25. marca. »Politika« piše o notranjem položaju: Včerajšnji dan je potekel brez posebnih praznavorov med strankami. Parlamentarna zajednica čaka na odgovor poslanca Draškovića na predloge, ki mu jih je bil svojčas stavil ministrski predsednik Protić. Udrženje poslancev izven strank se ni udeležilo snočne seje narodnega predstavnštva. Vlada nima kvoruma, vsi znaki pa kažejo, da kabinet iz tega dejstva ne namerava izjaviti posledice, ker so radikalci na stališću, da se je opetovano dokazalo, da ima vlada večino v parlamentu, in sicer za šest glasov.

»Politika« piše nadalje pod naslovom »Po sestanku«: Parlamentarni krogi so snoči zatrejali, da je ministrski predsednik Protić v torek povabil poslanca Milrada Draškovića na neposredne porazgovore. Le ta pa mu je sporočil, da se ne more pogajati, ker je »Samouprava« pred nekoliko dnevi, ko je bil poslanec Drašković na obedu na dvoru, omenila, da g. Drašković »santišam Trica, da pride do vlade«. Ministrski predsednik Protić se je oprstila, da tega ni znal in je obljubil, da bo poslal »Samoupravi« v taji zmislu »santišam Trica«: Nafje se je, kakor se zadržuje v parlamentarnih krogih, del časa razgovorjal s poslancem Draškovićem in mu naznanil način rešitve sedanjega notranjega položaja v državi. Po tem predlogu bi parlamentarna zajednica določila mesto ministrskega predsednika, demokratska zajednica pa istico za notranje zadeve, Ministrski predsednik bi ostal Protić, notranji resort pa bi dobil Drašković. Domneva se, da nameravajo demokrati počakati, da »Samouprava« prinese ropavek in da vlada očistil, potem se šele hočejo pogajati.

List poroča nadalje, da udružene izvenstrankarske poslancev včeraj ni napravilo nobenega kora. Medakovića skupina (pet poslancev) namerava prestopiti k udruženi poslancem brez strank.

LDU. Beograd, 25. marca. »Tribuna« piše: Porazgovori med Protićem in Draškovićem se niso mogli nadaljevati, ker je ministrski predsednik zadržan vsled jmrli svoje soptoge. Iz demokratskih krogov doaznava, da demokratska zajednica pripravlja sporazum s »

v društveni prostorih. Predava Fr. Dr. Pestotnik o Sokolstvu, telesni vzgoji in vzgoji demokratizma. — Odbor.

Jezdni odsek »Sokola« je prvi nastopil samostojno sredo, dne 24. marca ob pol 8. zvečer v jahalnici na Blewelsovi cesti. Izvajanja Sokolov - jezdecov in sester - jahalik so bila povsem zadovoljiva. Tako šolsko jahanje, izvajanje četvorja in končna igra so gledalcem izbornu ugajala in so vse točnost željo odobravanje. Posebno pozornost so vzbujali res krasni in izbrani konji. Nastop se ponovi danes, dne 26 in 27. marca. Jezdnemu odseku se mora čestitati k njegovemu prvemu uspehu in želeči je, da v kratkem priredi kak večjo prireditev.

Prosvetni odsek Sokola I. v soboto 27. marca 1920 ob 20. (8.) uri zvečer je v društvenih prostorih Trg Tabor 2 predavala. Predava br. dr. Pestotnik: Sokolstvo, telesna vzgoja in vzgoja k demokratizmu.

Sokol v Šostanju priredi na cvetno nedeljo, dne 28. marca ob 4. popoldne v hotelu »Jugoslavija« v Šostanju ljudsko iero v treh delanijah »Veriga«, spisal P. S. Pinžgar. Po igri prvi spomladanski družabni večer Sokola, na katerem predava br. Kurnik o 70letnici Masaryka. K obilnomu posetu vabi odbor.

— *

Društvene vesti in prireditve.

Pevski zbor »Glasbena Matice« v soboto, dne 27. marca ob 6. zvečer odbo-rova seja, ob 8. zvečer važen sestanek in vaja za vse pevce in pevke. — Odbor. K

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v nedeljo, dne 28. marca ob 10. dopoldne skupna vaja. Brez izjeme vsi! — Odbor. K

Napredno politično in izobraževalno društvo za kolizejski okraj v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 28. marca ob 10. dopoldne v restavraciji pri »Novem svetlu« (Prešernova soba). Gospodstva cesta 14. vodni redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Ker se nahajamo v važni demokratični dobi in ker je udeležba vsakega člana in somišljenika kolizejskega okraja nujno potrebna, se prosi vsak član, da se občnega zbora zanesljivo udeleži ter prinese tudi somišljenike s seboj! — Odbor. K

Izlet k Sv. Katarini priredi goriška podružnica SPD 28. t. m. Odhod ob 7. zjutraj z gorenjskim vlakom do Medvoda. Tura primerna tudi za družinski izlet in začetni-ke. Pri slabem vremenu se izlet ne vrši. K

Produktivna združba čevljarjev za Slovenijo naznanja svojim članom, da se bo v nedeljo, dne 28. marca ob 9. dopoldne prodajalo, oziroma oddajalo usnje v običajnih prostorih, Spodnja Šiška 30. K

— *

NOV PREDLOG V JADRANSKEM VPRAŠANJU.

LDU Beograd 25. marca. »Politika« piše v jadranskem vprašanju pod naslovom »Nov predlog?«: V poučenih krogih se mnogo govori o novem predlogu rešitve jadranskega vprašanja, katerega so stavili Angleži in Francozi. Ta predlog bo še ta teden izročeni naši delegaciji v Parizu. Poučeni krogi trdijo, da gg. Pašić in dr. Trumbić zaradi tega ne prideta v Beograd, ker hočeta v Parizu počakati, da je najnovjši korak naših zaveznikov. Italijani baje nikakor ne marajo opustiti svoje zahteve po suverenosti nad Reko, pač pa so pripravljeni pristati na to, da tvorijo mejo med obema državama Wilsonova črta. Pristanika Reka bi na način prišlo pod upravo zveze narodov, ravno tako tudi mesto (toda, kakor smo že rekli pod italijansko suvereniteto). Jugoslaviji nameravalo ponuditi Sušak in baroško luko. — V par dneh se bo že videlo, ali so ti glasovi točni.

SOPROGA MINISTRKEGA PREDSEDNIKA UMRLA.

LDU. Beograd, 25. marca. Soproga je umrla soproga ministrskega predsednika Protića. Pogreb bo v petek dne 26. t. m.

PREDSEDNIK MASARYK PROTI BOLŠEVIZMU.

Praga, 25. marca. (ČTU). Predsednik Masaryk je imel včeraj povodom pregleda čet nanova na polk legionarjev mistra Jana Husa, v katerem je svaril legionarje pred bolševizmom. Predsednik je izjavil, da se ruske razmere ne smejo prenesti na Čehoslovako, ker je bolševizem popolnoma ruski pojav. Nadalje je opozarjal nato, da morejo svoje mnenje uveljaviti pri volitvah ter jih je pozval, naj gredo k volitvam mirno in resno. Končno je predsednik sprejel prošnje in pritožbe vojakov ter odgovarjal na njih dobrohotno. Med burnim vzklikanjem vojaštva in prebivalstva je predsednik vrnil v Hradčane.

ČEHOSLOV. MISLIA V MOSKVU.

LDU. Praga, 25. marca. (ČTU). Večerna izdaja »Prava Lidu« opo-

trjuje vest o prihodu čehoslovaške uradne misije v Moskvo zaradi ureditve upravnih ujetnikov ter vzpostavitve gospodarskih odnosov. Misija je sprejel Ljening v avdijenci.

LJUDSKO ŠTETJE V ČEHOSLOVAŠKI

LDU. Praga, 25. marca. ČTU. Vlada je predložila v včerajšnji seji narodne skupščine zakonski načrt za ljudsko štetje, ki naj bi se izvršilo po vsej Čehoslovski od 1. novembra 1920 do 31. marca 1921. Nadalje je predložila vlada zakonski načrt, s katerim se pooblašča, da more s tujimi vladami skleniti pogodbe glede ureditve medsebojnih odnosov v zadevah socialnega zavarovanja.

MINISTER DR. BENEŠ KANDIDAT SOCIJALISTOV.

LDU. Praga, 25. marca. ČTU. Vseled pritrtila čehoslovaške socialnodemokratske delavske stranke, republikanske agrarne stranke, čehoslovaške socialistične stranke in slovaškega kluba je soglasno sklenilo zastopstvo čehoslovaške socialistične stranke, da ponudi pri volitvah v narodno skupščino dr. Beneša kandidaturu, ne da bi mu bilo treba prevzeti kakih obveznosti napram stranki, kar je g. minister dr. Beneš hvaležno sprejel na znanje.

Pisarniški uradnik se takoj sprejme za odvetoško pisarno v Ljubljani, združeno s tajniškim poslom. Ponudbe pod št. 2220 na upravnistvo Slovenskega Naroda. 2226

Kupi se polnojarmanik (Vollgatter). Ponudbe z natančnim popisom in ceno na „Impex“ Krekov trg 10, Ljubljana. 2023

Čebulček, grahara in grah se dobi najceneje in najbolje v trgovini s semenom Sever & Komp. Ljubljana, Wolfova ul. 12. 2131

Breja krava v zadnjih mesecih se proda radi pomanjkanja krme. Naslov pove upr. Slov. Nar. 2197

Pisarniški prostori. pisarniški prostori prosti, naj se reflektantje oglašijo pod »Ugodne« poste restantne Ljubljana. 2212

Na prodaj ubani (briljanti) za 12.000 kron. Ogledati od 10—12 ure Stari trg 21 li nadst. na levo. 2210

Mehlovano ali pa prazno sobo. isče zakonski par brez otrok. Ponudbe na naslov: F. Gutrij, delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani. 2225

Proda se. klavir, šivalni stroj, stoječe upravnistvo Slovenskega Nar. 2224

Nemehlovano sobo s separatnim vho-dom, četudi obrnjen proti dvorišču, isče soliden gospod proti dobremu plačilu. Ponudbe pod »Nemehlovana 2220« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 2220

Proda se nova ženska obleka, otroški voziček z gumijem, skoro nov. Naslov pove upravnistvo Slov. Nar. 2219

Odda se otroški voziček za sedenje in ležanje. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 2217

Čebele 10—15 panjev močne, (Dzierdzonke) kupujem ako je mogoče in vse potrebno orodje za čebelarstvo. S. Horvat, Plešivica p. Jastrebarsko, Hrvaška. 2184

Proda se lepa harmonika ročno delo, močno elegantno kolo, z novimi gumi, posebej že rabljene cevi in plašča, vijolna in otroški sportni voziček. Izve se od 1—2 danes in v nedeljo. Naslov v upravi Slov. Naroda. 2209

Stanovanje na deželi oziroma hišo z lizjica vzajem v najem kjerkoli v Sloveniji. Predpogoj je 4—5 sob in priključne. Dopolni se prošijo pod »Dobra najemstva« na Anončno ekspedicijo, A. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/1. 2214

Zahvala.

Vsem, ki so delili z nami neutulajljivo boleost ob smrti našega presrečno ljubljenega soproga, očeta, brata oz. svaka, gospoda

Franca Schitnika

divernega svetnika

katerega nam je tako nepričakovano ugrabila neizprosnna smrt, izrekamo najprejrejšjo zahvalo. Nadalje se zahvaljujemo preč. duhovščini, vsem mnogoštevilnim zastopnikom raznih oblasti in korporacij, pevskemu društvu, darovalcem vencev in mnogobrojnim drugim prijateljem in znancom, ki so mu bili spremeljevalci na njegovi prezgodnji zadnji poti.

V Kranju, dne 25. marca 1920.

Glebo Zahvala ročica: St. Mitk, Plavut, Boga.

MONARHISTIČNA PROPAGANDA V AVSTRIJI

Dunaj, 25. marca. V političnih krogih vlada velika vznemirjenost, ker narašča po vsej državi vedno bolj monarhistično gibanje. Izvzemli Dunaja je povsodi po Nijem Avstrijskem razširjena močna monarhistična propaganda, kateri se je posrečilo, da je pridobila zase vso knetsko prebivalstvo. Da se to monarhistično propagando še bolj utrdi, sta pred nekaj dnevi prispele na Dunaj dva brata bivše cesarice Zite. Dasi sta došla semkaj incognito, vendar se je v kratkem izvedelo, da biva na Dunaju znani princ Sikst, ki je igral 1917. tako veliko vlogo v mirovni pogajanjih med Karlom in Francijo. Ker so monarhisti kar trumoma romali na Dunaj, da posetijo parmskega princa in ker so se pri teh posetih snovali razni proti avstrijski republiki naperjeni naklepi, je vložil poslanec Skaret v narodni skupščini interpelacijo v kateri zahteva, da se z vso strogostjo nastopi proti voditeljem monarhistične propagande.

POLOŽAJ V NEMČIJI IN ANTANTA

LDU. Dunaj, 24. marca. (ČTU) »Neue Freie Presse« poroča iz Berna: Pariški veleposlaniški svet se je danes bavil s položajem v Nemčiji in je sklenil nemudoma predlagati Ebertovi vladi, naj poskuša priti s špartakovci do rešitve položaja, ki bi bila ugodna za zavezniške. Ako bi se to ne posrečilo, potem bi zavezniški dovolili nekatere olajšave mirovni pogojev, da na ta način omogočijo nastopiti z orožjem v ruhrskem ozemlju. Vseled odpora

Anglošev in Amerikancov pa je bil odločen predlog Francosov, naj bi zavezniške čete same nastopile na Ruhrskem. Nemčiji naj bi se omogočilo, da sama nastopa soper špartakovce, kar bi utegnilo imeti uspeha. Nemčija naj bi špartakovce prisilila, da se sporazumejo z Ebertovo vlado.

KOMUNISTIČNA REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM

LDU. Washington, 24. marca. (DKU). »Chicago Tribune« javlja iz Lizbone: Nemiri trajajo dalje. V ponedeljek je bila proglašena revolucionarna generalna stavka. Delavci so priredili sprejeme in vzklkali: »Živela boljševiška revolucija! Živela Rusija! Vlado čete so jih napadle, nakar je množica jela metati bombe. Iz hiš so streljali. Šele ko so tanki in težke strobnice posegle v boj, so se boji odločili v prid vladnih čet.

PRINC LICHTENSTEIN UMRL

LDU. Dunaj, 25. marca. (DKU). Bivši voditelj krščanskih socialcev in deželni maršal princ Lichtenstein je davi umrl.

Izpred sodišča.

Knez Windischgratzovi gozdovi. V Notranjskem Javorniku ob Cerkliskem jezeru ima nekdanji avstrijski velepristokrat knez Windischgratz, še vedno zvesti opreda Karlov, obsežne in bogate gozdne komplekse, katere Italijani prav sistema-

sko huckajale, in so Italijani zasedli po Windischgratzovi intrigi tudi gozdne dele preko demarkacijske črte, dogovorjene leta 1912. Ob črni ograji so opazili fantje z Goranjskega jezera nekaj posekanih hoj. Dne 3. januarja letos je pet fantov te hoje spravilo preko črte. Posneli, čeprav jih je gonil čuvaj Martinčič zapazil in opozoril, so jih prodali. Ljubljansko deželno sodišče je izreko sodbo: Jože Mahne na 4 mesece, Jakob Gril na 2 mesece, Anton Gril na 6 tednov, Janez Kranjc na dva mesece in France Kranjc na 14 dni težke ječe.

Raznošterost.

• 19 kilometrov v notranjost zemlje. V British Association v Londonu je zopet predaval Sir Pearsons o svojem načrtu, da se izvrši prevrtanje zemlje na dolgot 19 km, kar bi trajalo 85 let in stalo 10 milijonov funtov sterlingov. Povdarjal je, da globoki rovi, polni raznih vrednosti in gonilne sile, ki bi se dobile s plini, bi bogato pokrili troške. Najgloblje se je lani prišlo v zemljo v Virginiji pri iskanju petrolejskih vrelcev, in sicer 2400 m. Toplote je bilo pri 2000 m 80 stopinj Celsija. Vsakih 25 m je naraščala na 0,4 C. Pri 3000 m mora biti prava para.

• Koliko denarja se sprejema po ulicah. »Jug. L.« je izračunal, da ima elegantna dama, ki se sprejema po ulicah, na sebi vrednosti (čevlji, srnjca, stekleni, vsa spodnja obleka, gorjena, nakiti, klobuk, rokavice itd.) za nad 200.000 K. ženska srednjega stanu pa za okoli 30.000 K. Umetni zobje in vlasulje niso uračunjeni. Milijoni se se-tajo po ulicah. Ženska draginja je primeren študij za predpust, čas ženitve.

• Nadvojvodinja Valerija. Nadvojvo-

dinji Valeriji, hčerki bivšega cesarja Franca Jožefa, je vlada dovolila bivanje v avstrijski republiki.

Aprovizacija.

• Goveje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« bo prodajala v soboto, dne 27. marca na prosti stojnici in na eni izmed stojnic za Mahrovo hišo goveje meso po povprečni ceni 22 kron za 1 kg. Vsaka stranka dobi največ 2 kg mesa.

Polzoedbe.

Izgubila se je pod Rakovnikom črna palica s srebrnim držajem. Pošteni najditelj se prosi, da jo odda v Hilsnerjevi ulici 7, I. nadstropje levo. 2240

Opozorilo. Založnik Ivan, 35 let star, pristojen v Ljubljano, vjet v Rusiji. Svoji naj naznanijo svoj naslov »Slovenskemu Rdečemu križu«.

Izgubila se je v torek popoldne zlata verižica z zlatim obeskom (štiriozlat medalion), drag spomin, od Starega trga po Mestnem trgu čez Frančiškanski most, po Prešernovi ulici, hotel Slon, po Aleksandrovi cesti skozi dvoredov proti Šiški, mimo državnega kolodvora do Žibertove ulice. Pošten najditelj je vliudno naprošen vrneti jo proti dobri nagradi v trgovini M. Fon, Stari trg 6.

Izgubljena je bila v sredo dopoldne na trgu rjava denarnica z manjšo vsoto denarja. Odda naj se v našem upravnistvu.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Odvet. koncipijenta sprejme

dr. Franjo Rosina v Mariboru.

Samostalnega knjigovodjjo

izvežbano starejšo moč, večšo korespondence, isče za takoj veliko trgovsko podjetje. Istotam se sprejme in sicer takoj perfektna samostojna korespondentinja, večša stenografija in strojepljaja. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 2222

Ženitna ponudba!

Izobražena gospica čedne in postavne sunanjosti, veselega značaja, ki ima lepo zračno stanovanje v Ljubljani, in pohištvo vredno 40.000 K, želi znanja v svrno ženitve z gospodom v višji državni službi, tudi z železniškim uradnikom v starosti 32—42 let. Le resne ponudbe že mogoče s sliko, se prosil na naslov: »Štita vijolica« poštno štečje Ljubljana. 2207

Nudim po najnižjih dnevnih cenah fino stred (med) v sedeh po 25 kg, mlie »Bistrog«, maslo za čevlje 1/2, 1/4, 1/8 kg, prave trdnostne hladilnice, hladilne in pekarne, ledilnice in in ledne bloke.

Osvald Dobeč
trgovina z mešanim blagom na debelo.
Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Sprejmo se sodarji

za izdelovanje cementnih sodčkov.
Cementarna — Trbovlje.

Kot tehnični svetovalec nadzornik

se priporoča strokovnjak za velika in mala podjetja železne, jeklene in kovinske stroje. Osmutku za poslavi ev tovan l. d. F. Boguš, tovarniški rav-natelj, Zreče, Koroška. 1877

Kupim deske za drobno žaganje, vse vrste po 2, 3 in 4 mm

Ponudbe na F. K. Grilo p. Galja. 2160

Mesečno sobo, najraje s hrano pri boljši rodbini isče zakonski par brez otrok s 1. aprilom. Plača po dogovoru. Ponudbe pod bifo »Častnik 2221« na uprav. Slov. Naroda.

Na Dunaju se odda lepo mehlovana soba blizu »Belvedere« samo mirnemu sobo gospodu Jugoslovancu. Eventualne ponudbe naj se blagovito vsoleti na naslov: V. Kopar, osad. tur., pisarna dr. Novaka dr. Novaka, Ljubljana, Dalmatinova ul. 2. 2231

Vrtar se sprejme za takojšnji vstop. Dopolni za navedbo plače naj se pošljejo na gozdno in graškinsko upraviteljstvo »Bistra«, pošta Borovnica, Slovenija. 2238

Napredaj je nova drevesna gugalnica. Ogleda se od 2—4 ure popoldne. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 2233

Dobro ohranjeno kočijo za enega konja kupim. Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod »Kočija 2230«

Isče se mojster in osem delavcev za napravljanje zidarske opake. Prijave pod »Opaka 2237« na upravnistvo Slov. Naroda. 2237

1 elektromotor 12—14 PS
1 : 2 1/2 : 4 :
2 : 6 : 8 :
1 : 15 :
1 : 40—50 : in 70—80 PS
1 transformator 70—80 :
sve kompletno, vrtilni tok 190 Volta, 50 Per. novi ili rabljeni, ali odmah za upotrijebiti, za kupiti. Ponude na And. Jakit, Karlovac.

Vreče za oglje

In vrtno stole kupi po najnižji ceni Jos. Planar, Ljubljana, Dolenska c. 5.

Naznanilo.

P. n. občinstvu naznanjam, da sem otvoril delavnico za stavbeni in mrtvi inženirstvo.

Priporočam se za naročila, katere bom izvrševal vestno, točno in po primeranih cenah. S spoštovanjem K. Vasko & drug., Glince.

Prodajalka

izvežbana za trgovino s papirjem in knjigarno se takoj sprejme. Ponudbe pod bifo: »Izvežbana« na upravo Slovenskega Naroda.

Čisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevni cenah dobavlja I. Slavonka tvornica samesnate robe i masti

J. Glavni, Nova Gradiska, Slavonija.

Franjo Podbregar
železniški uradnik
Ivanka Podbregar roj. Jelenc
bančna uradnica
poročena
Ljubljana, 23. šušca 1290.

Veletrgovina
P. Teslić i drug, Sisak
KUPUJE I PRODAJE: mješovitu robu, vino, žestoka pića i žestu, žito, sirovine, građevni materijal, ugljen, kemičke i tehničke proizvode, manufakturnu robu i stoku. SAMO NA VELIKO! 2038

Malo posestvo
na prodaj 15 minut od Poljanske postaje, tik glavne ceste. Obstoji iz zidanc hiše z dvema velikima sobama, kuhinja, klet, kravji in svinjski hlev, velik sadonosnik, blizu 200 velikih dreves, njive, travnik v najboljšem stanju se zaradi bolezni takoj proda. Poizve se pri Antona Golob, posestnik v Fehin podla Polčane. 2198

Naznanilo!
Slavnemu občinstvu vliudno naznanjam, da sem otvoril na Sv. Jakoba trgu št. 9 nasproti deklitke žole trgovino z mešanim blagom na debelo zagotavljajoč solidne in točne postrežbe. Za obilen obisk se priporočam. Z odličnim spoštovanjem
Osvald Dobeč.

Električne žarnice
nerabljene, tudi ubite vseh vrst se kupijo. Ponudbe s ceno in številom na vratarja hotela Union, Ljubljana. 2235

Razglas.
Poštno in brzojavno ravnanjstvo v Ljubljani razpisuje prodajo 1 in pol vagona škartnih poštnih spremnic z raznimi rabljenimi znamkami.
Št. 11008/Vb—1920. Prodajalo se bo na javni dražbi v ponedeljek, dne 19. aprila t. l., ob 9. v »Tonhalle« pri oddelku V b poštnega ravnanjstva v Ljubljani, pod sledečimi pogoji:
1. Poštno spremnice se oddajo najboljšemu ponudniku.
2. Kupno ceno volača kupec takoj pri prevzetju blaga.
3. Spremnice naloži, odpelje in steha kupec na svoje stroške. Tehta se na mestni tehtnici v navzočnosti uslužbenca poštnega ravnanjstva.
4. Kupec plača kolek po listvici II.
5. Spremnice se morajo odprejeti v dveh dneh.
Spremnice imajo velik pomen in vrednost za filateliste, ker vsebujejo vsakovrstne znamke. Spremnice se lahko ogledajo eno uro pred dražbo.
Direktor pošte in brzojava za Slovenijo:
Dr. Bebelak m. p.

„ALKO“
veletrgovina žganja, družba z o. z.
Ljubljana, (Kollze) tel. Interurb. 131,
Velika zaloga slivovke, tropinovca, brinjevca, ruma, konjaka in liker-je v po najnižjih cenah. Pri odjemu celih vagonov izjemne cene! Sprejemo se značilni zastopniki za Slovenijo.
Za izvršni del odzvočen Valentin Kopitar.